

K A R D I N A L O V A U S K R S N A P O R U K A

(Zagreb, 2002.)

1. Dvije civilizacije

»Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju« (Iv 10,10). U ovim je Isusovim riječima sadržana povijest njegove ljubavi, koja se na osobit način potvrđuje u njegovu uskrsnuću, ali ništa manje i u njegovom skrovitom životu u Nazaretu, u njegovom javnom djelovanju te napose u njegovoj muci i smrti. Jer: »veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje« (Iv 15,13). Uključeni smo u povijest Isusove ljubavi, u duhu riječi: »Tko ne ljubi svoga brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti« (1Iv 4,20). Te nam riječi Isus do kraja pojašnjava riječima: »Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste« (Mt 25,40).

Čovjek može drugomu čovjeku darovati život. Može ga, milošću Božjom, potaknuti na novi život prema uskrsnuću. Ali, isto tako, i svojom mržnjom, a još češće svojom ravnodušnošću, može ga osuditi na smrt. Uistinu, svakodnevno se, posebno one koje Isus naziva svojom najmanjom braćom, osuđuje na smrt. I u ovome vremenu u kojemu se na mnoge načine – i plemenite, ali i neprihvatljive – razmiču granice života, još se više, do neshvatljivih i posve neprihvatljivih razmjera, proširuju prostori smrti.

Tako civilizacija života i ljubavi, s jedne strane, i civilizacija smrti, mržnje i ravnodušnosti, s druge strane, stoje suočene. Pritom civilizacija smrti, mržnje i ravnodušnosti, koristeći se ljudskom ohološću, iznalazi nebrojene načine da naudi čovjeku. I nerijetko se stječe dojam da ona bez poteškoća nadvladava. Civilizacija života i ljubavi ostvaruje se po zauzimanju za Božje i ljudsko dostojanstvo. Oni koji ljube znaju: ljudsko je dostojanstvo nedjeljivo od Božjega. To je jedini put ljubavi. I samo je u njemu istinska, životvorna snaga.

2. Kako se čovjeka osuđuje na smrt?

Svjesni da konačna riječ o svemu što se zbiva, o svakome vremenu i o svakome čovjeku, pripada samo Bogu, i s pouzdanjem da je svaka Božja riječ ljubav, duboko potreseni promatramo koliki su i među nama osuđeni na smrt. Jer čovjeka se osuđuje na smrt i kada se u njemu ubija povjerenje u život, u dobrotu, kada se u njemu guše razlozi za nadu. Osuđuje ga se na smrt i kada se na različite načine povređuje njegovo dostojanstvo. Kada ga se onemogućuje da nosi odgovornost za svoj život, za život svoje obitelji i svojih bližnjih.

Čovjeka se osuđuje na smrt i kada mu se uskraćuje mogućnost i radost rada. Kada ga se onemogućuje da svojim radom sebi i svojim osigura uvjete za život dostojan čovjeka. Čovjek ima pravo na rad. To pravo ima prednost pred profitom i golim kapitalom. Nezaposlenost, otpuštanje s posla, bolest je našega vremena. Ta bolest pritišće čovjeka današnjice te unosi tamu i nemir u obitelji.

Čovjeka se osuđuje na smrt svime što razorno djeluje na obiteljski život. Osuđuje ga se na smrt i time što se djeci i mladima, gušenjem njihovih stvaralačkih snaga, uskraćuje djetinjstvo i mladenaštvo. Čovjeka se osuđuje na smrt kada svađe i rastave bračnih drugova kažnjavaju razvoj nedužne djece; kad obitelj koja nije sposobna ljubiti, ili društvo koje nije spremno štiti pravo, zaustavlja razvoj života mladih na području ljubavi, poziva i kulture.

Čovjeka se osuđuje na smrt i time što se u javnosti prednost daje sadržajima kojima se širi osjećaj nemoći i kojima se svijet u kojem živimo oslikava isključivo tamnim bojama, dok se zauzimanje za dobro olako prešućuje kao nešto manje zanimljivo. Štoviše, događa se da se dobrota tumači kao iskaz nezrelosti te da je nerijetko prate podsmijeh, pa i prezir.

Čovjeka se može osuđivati na smrt, ništa manje, i nemarom onih koji su na vlasti, prema potrebama običnog čovjeka. Vlasti mogu osuđivati na smrt čovjeka, pa i narod, olako dajući obećanja, a istodobno ih olako gazeći; izjednačavajući prave i krive, omalovažavajući nemale žrtve mnogih i ne prepoznavajući vrijednosti baštinjene iz prošlosti. Mogu građane osuđivati na smrt i time ako bi radije služili interesima drugih nego li njima, a dakako i time ako bi svoju vlast doživljavali kao nešto što je samome sebi svrha.

3. Svjedočenje blizine Bogu i čovjeku

Nije moguće biti čovjek u najboljem značenju te riječi, ako je čovjek dvoličan. No, one koji su odveć jasni u svom životnom iskazu, dosljedni u svojim životnim nastojanjima, postojani u svojoj vjernosti Bogu i čovjeku, često se olako smatra, ili makar označuje, bezličnima. A upravo oni žive puninu svoje osobnosti i primjereno je prepoznati ih kao Bogu slične.

Uskrs je prijelomnica naših života. On nas poziva da se odmaknemo od smrti. Poziva nas da se odmaknemo podjednako i od toga da druge na različite načine osuđujemo na smrt i od toga da pristanemo na vlastitu osudu na smrt. Jer za život nas je Bog stvorio i otkupio.

Još su nam snažno prisutni događaji vezani uz smrt i sprovod blagopokojnog kardinala Franje Kuharića. I dok je u nama sve snažnija zahvalnost za njegov život i njegovo predano služenje, uz mnoge jasne poruke njegova života, u ovom je trenutku osobito vrijedno naglasiti jednu: kao odgovor svim osudama na smrt, podjednako i onima koje su se odnosile na njega osobno, kao i onima koje su se odnosile na Crkvu i narod koji su mu bili povjereni, a i na sve ljude s kojima je i za koje je živio, on je postojano pružao svoje svjedočenje blizine Bogu i čovjeku.

Blizina Bogu i čovjeku bio je njegov svakodnevni uskrsni odgovor svim izazovima svijeta i vremena u kojem je živio. Upravo ta blizina, baština je koju nam valja znati čuvati i živjeti. Jer među bliskima nema osude. Među bliskima živi razumijevanje, suosjećajnost i podrška. Među bliskima se događaju srodnost i ljubav kojima je moguće pobijediti svijet.

Svjesni Božje i ljudske blizine steći ćemo nove razloge za nadu, nove snage da budemo bolji ljudi, da budemo bolja Crkva, da budemo Božji nepodijeljena srca. Da jedini istinski privilegij svoga života prepoznamo u tome što smo suuskrsnuli s Kristom i što nam je darovano živjeti novi život i taj novi život dijeliti s drugima. Vrijeme je da svi, napose mi koji se zovemo i jesmo Crkva, uz to što dajemo od svoga suviška, dajemo i svoj žitak, uvijek tražeći načina da živimo skromno, ali obilujući ljubavlju i suosjećajnošću kako bismo jedni drugima pomogli da živimo svoje bogosinovsko i bratsko-sestrinsko dostojanstvo. I jer je vjera bez djela mrtva, potičem sve na konkretna, pojedinačna, pa i zajednička djela ljubavi u svakom danu života.